

MODEL DESFĂȘURARE VIZITĂ DE STUDIU

Scopul vizitei de studiu este sublinierea lanțului valoric în agricultură, iar activitățile folosite în cadrul vizitelor organizate de către Fundația Civitas pentru Societatea Civilă sunt un exemplu pentru replicarea vizitelor în liceele participante în Program. Acest model este bazat pe experiențele pe care le-am acumulat de-a lungul organizării a 8 vizite de studiu. Urmărim în cele ce urmează diferite momente ale vizitei de studiu și le vom descrie după cum urmează:

A. Ziua 1 – Producție

I. Sesiunea de deschidere a vizitei de studiu:

Sesiunea de deschidere a vizitei de studiu este foarte importantă pentru coagularea grupului, dar și pentru acomodarea elevilor la un nou mediu de lucru. În cadrul sesiunii, am prezentat contextul în care are loc vizita de studiu, scopul și obiectivele vizitei, descrierea etapelor lanțului scurt, agenda, etc.

Momentul de cunoaștere l-am realizat printr-un joc:

Am folosit un ghem de sfoară care a pornit de la o persoană care și-a spus numele și un cuvânt care îl caracterizează și care începe cu inițiala prenumelui, a agățat un fir de sfoară pe un deget și a aruncat ghemul către altă persoană a făcut același lucru până ce ghemul a ajuns la fiecare persoană din grup.

Procesul a fost reversiv, în sensul că ultima persoană la care a ajuns ghemul, a aruncat ghemul înapoi la persoana de la care l-a primit, spunându-i numele și cuvântul ce-l caracterizează (al persoanei căreia îi aruncă ghemul înapoi).

II. Vizite la ferme/plantații – în funcție de cele două domenii

Pentru buna desfășurare a vizitelor de studiu organizatorii au efectuat întâlniri prealabile cu reprezentanții fermelor/plantații ce urmau a fi vizitate, în vederea stabilirii celor mai importante subiecte care vor fi discutate cu elevii participanți la vizite, precum și obiectivele de învățare stabilite.

Subiectele care pe care le-am abordat în cadrul vizitelor:

Zootehnie	Horticultură
<p>Crescătorul va face turul fermei și le va vorbi elevilor despre:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Hrana animalelor; • Creștere; • Comportamentul animalelor; • Cerințe privind spațiul și îngrijirea lor; • Principalele boli și tratament; • Înmulțire; • Înmulțirea naturală versus înseminare artificială; • Gestația; • Îngrijirea puilor; • Sacrificare; • Selecția; • Procesul de sacrificare; • Tranșare; • Depozitare; • Caracteristicile spațiului de depozitare; • Etc. 	<p>Producătorul va merge cu elevii pe teren, acolo unde le va explica procesul de însămânțare. Acesta va vorbi despre:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Tipul culturii; • Alegerea culturii în funcție de tipul de sol, climă, relief, etc.; • Perioada propice însămânțării; • Lucrările agricole necesare; • Cum se face însămânțarea; • Creștere; • Lucrările agricole specifice perioadei de creștere a culturii; • Fertilizare; • Dăunători; • Recoltare; • Planificarea recoltării; • Metodele de recoltare; • Evaluarea calității recoltei; • Recoltare; • Planificarea recoltării; • Metodele de recoltare; • Evaluarea calității recoltei; • Depozitare; • Caracteristicile spațiului de depozitare;

III. Sesiune de recapitulare și analiză a informațiilor din cadrul vizitelor

Sesiunea de recapitulare va fi facilitată de către profesori și se va concentra pe ferma/fermele vizitate în prima parte a zilei și va avea obiective de învățare clar stabilite.

Organizare

Dispuși circular, elevii vor discuta despre experiența din acea zi, despre lucrurile interesante etc. Profesorii vor modera discuția astfel încât toți elevii să-și spună punctul de vedere, iar discuția să fie una relaxată și utilă.

Desfășurare

Recapitularea experienței: Ce am văzut / făcut? Cum a fost?

Discuții pe marginea experienței acumulate: Ce am învățat despre mine? Ce am învățat despre colegii mei?

IV. Exerciții/activități/jocuri de aprofundare a temei principale a zilei

Exercițiile/activitățile și jocurile sunt selectate și pregătite pentru tema zilei, cu accent pe activități plăcute și motivante, specifice educației non-formale prin care să completați instruirea pur teoretică prin activități atractive. Activitățile sunt însoțite de multă flexibilitate, adaptabilitate și entuziasm. În plus, elevii nu se vor simți obligați să se alăture activităților și nu primesc calificative oficiale. Exercițiile, aplicațiile practice, dimensiunea, complexitatea și durata lor sunt în dependență de specificul zilei și tipul vizitelor efectuate.

Vă sugerăm să vă propuneți ca la finalul acestor exerciții elevii să cunoască etapele și caracteristicile **primei etape din lanțul valoric** și să își dezvolte abilitățile de prezentare și de lucru în echipă.

Vă îndemnăm să construiți activitățile astfel încât să puteți dezvolta anumite abilități și atitudini ale elevilor, precum lucru în echipă, prezentare, încredere în sine, inițiativă, înțelegerea propriului stil de învățare, argumentare, ascultarea celorlalți, respect pentru părerea celuilalt, punctualitate, răbdare, etc.

Puteți să vă dați seama dacă interesul elevilor pentru antreprenoriat în domeniul agricol a crescut în urma vizitei dacă au tendința să transpună în ferma părinților cele acumulate, dacă vă întreabă mai multe despre respectivul domeniu, dacă încep din proprie inițiativă să caute și alte informații despre domeniu, să își schimbe atitudinea și la alte ore de clasă, etc.)

Recomandăm ca obiectivele de învățare să fie comunicate elevilor la început și evaluate cu ei la final, nu doar de către dumneavoastră.

- **Modele exerciții zootehnie:**

Exercițiul 1 (timp alocat = 45') : Analiza SWOT a unității vizitate sub forma *world cafe*:

Bazându-se pe observațiile și informațiile obținute în unitatea de producție (fermă de vaci sau capre), elevii vor elabora analiza SWOT a unei ferme de acel tip, în România.

Distribuția activităților pe timp:

Împărțirea elevilor în 4 grupe (4, 4, 4, 3 persoane) prin metoda numărării de la 1-4. Aceștia își vor alege un scrib care va avea rolul de a nota pe o coală de hârtie toate ideile enunțate de către colegii de grup. Scribul își va păstra locul la aceeași masă pe parcursul exercițiului.

7' – Expertul tehnic va explica „Ce este analiza SWOT?”.

5' – Fiecare echipă, conform cerințelor analizei SWOT va enunța una dintre următoarele categorii: punctele slabe, forte, oportunitățile și amenințările unei ferme de producție. După trecerea celor 5', echipele se vor muta la altă masă și vor schimba categoria, astfel încât să treacă pe la toate mesele. Întregul exercițiu va dura 20' (5+5+5+5).

16' – Scribii de la fiecare masă vor ieși în față și își vor prezenta fiecare categorie, astfel încât să se obțină întreaga analiză SWOT.

2' – Formularea concluziilor de către coordonatorul activităților – expertul tehnic.

Exercițiul 2 (timp alocat = 60') : „Un an în fermă”

Pe baza informațiilor obținute în unitatea de producție, sub îndrumarea coordonatorului activității, elevii vor elabora planul de activitate al muncitorilor dintr-o fermă de vaci sau capre.

Distribuția activităților pe timp:

5' – Împărțirea elevilor în 4 grupe (4+4+4+3) prin extragerea unor cartonașe de diferite culori corespunzătoare anotimpurilor anului: Primăvara (verde), Vara (roz), Toamna (galben), Iarna (albastru)

10' – profesorul explică elevilor cerințele exercițiului: Fiecare grup va avea la dispoziție 20 de minute în care vor elabora programul complet al unei ferme pentru anotimpul desemnat grupului. Aceștia vor lua în considerație toate aspectele ce țin de activitatea unei ferme de producție: de la alimentație, sezon de reproducție, gestație, perioada de lactație, etc.

20' – lucrul în echipe.

20' – Câte un reprezentant al fiecărei echipe va prezenta rezultatele discuțiilor sub forma unui grafic circular (Cercul reprezintă anul calendaristic este împărțit în 4 segmente egale corespunzătoare cu anotimpurile). Fiecare reprezentant va avea la dispoziție 5 minute pentru enunțarea rezultatelor discuțiilor de grup și completarea graficului.

5' – profesorul va formula concluziile

- **Modele exerciții horticultură:**

Exercițiul 1

Pe baza informațiilor obținute în unitatea de producție și a informațiilor deținute anterior de către elevi, sub îndrumarea profesorilor, elevii vor elabora planul de activitate, de la înființarea unei plantații până în anul V cu producție optimă.

Distribuția activităților pe timp:

5' – Împărțirea elevilor în 4 grupe (4+4+4+3)

10' – profesorul explică elevilor cerințele exercițiului: Fiecare grup va avea la dispoziție 20 de minute în care fiecare grupa va scrie 4 activități principale și minim 4 activități secundare specifice perioadei date.

Grupa 1 – Înființarea plantației;

Grupa 2 – An I, II de la înființare;

Grupa 3 – An III, IV de la înființare;

Grupa 4 – An V de la înființare;

20' – lucrul în echipe.

20' – Câte un reprezentant al fiecărei echipe va prezenta rezultatele discuțiilor

5' – profesorul va formula concluziile

Exercițiul 2

Analiza SWOT a unității vizitate sub forma *world cafe* (timp alocat = 45'):

Bazându-se pe observațiile și informațiile obținute în unitatea de producție, elevii vor elabora analiza SWOT a unei unități de acel tip, în România.

Distribuția activităților pe timp:

Împărțirea elevilor în 4 grupe (4, 4, 4, 3 persoane) prin metoda numărării de la 1 la 4. Aceștia își vor alege un scrib care va avea rolul de a nota pe o coală de hârtie toate ideile enunțate de către colegii de grup. Scribul își va păstra locul la aceeași masă pe parcursul exercițiului.

7' – Un profesor va explica „Ce este analiza SWOT?”.

5' – Fiecare echipă, conform cerințelor analizei SWOT va enunța una dintre următoarele categorii: punctele slabe, forte, oportunitățile și amenințările unei unități de producție. După trecerea celor 5', echipele se vor muta la altă masă și vor schimba categoria, astfel încât să treacă pe la toate mesele. Întregul exercițiu va dura 20' (5+5+5+5).

16' – Scribii de la fiecare masă vor ieși în față și își vor prezenta fiecare categorie, astfel încât să se obțină întreaga analiză SWOT.

2' – Formularea concluziilor de către profesori.

V. Completarea jurnalului elevilor și al profesorilor

La finalul zilei, elevii și profesorii au completat jurnalele pregătite special pentru colectarea celor mai importante informații de pe parcursul fiecărei zile.

Ziua 2 – Procesare

I. Vizite la unitățile de procesare carne/lapte/legume/fructe

Pentru buna desfășurare a vizitelor de studiu organizatorii vor efectua întâlniri prealabile cu reprezentanții fermelor și unităților ce urmează a fi vizitate, în vederea stabilirii celor mai importante subiecte care vor fi discutate cu elevii participanți la vizite, precum și obiectivele de învățare stabilite.

Subiectele care pe care le-am abordat, atât în cazul unității procesare carne, cât și în cazul unității procesare lapte:

1. Care sunt principalele produse alimentare caracteristice unității vizitate?
2. Ce teste inițiale se fac pentru materia primă și la ce frecvență?
3. Ce acte trebuie să însoțească obligatoriu materia primă?
4. Care este fluxul de procesare de la intrarea materiei prime până la produsul finit?
5. Care sunt elementele de protecție și siguranță a muncii din unitatea vizitată?
6. Cine sunt principalii furnizori de materie primă?
7. Care sunt condițiile de depozitare a produselor (temperatură, umiditate, lumină, etc.)?
8. Ce tipuri de utilaje sunt folosite în unitate?
9. Ce tehnici de procesare sunt folosite în unitate?
10. Ce metode de verificare a calității sunt utilizate?
11. Ce metode sunt folosite pentru consumul de energie (panouri solare, energie eoliană, biomasă)?
12. Care sunt etapele de pregătire a materiei prime pentru procesare (sortare în funcție de calitate, cantitate, etc.)?

II. Sesiune de recapitulare și analiză a informațiilor din cadrul vizitelor

Sesiunea de recapitulare va fi facilitată de către profesori și se va concentra pe ferma/fermele vizitate în prima parte a zilei și va avea obiective de învățare clar stabilite.

Organizare

Dispuși circular, elevii vor discuta despre experiența din acea zi, despre lucrurile interesante etc. Profesorii vor modera discuția astfel încât toți elevii să-și spună punctul de vedere, iar discuția să fie una relaxată și utilă.

Desfășurare

Recapitularea experienței: Ce am văzut / făcut? Cum a fost?

Discuții pe marginea experienței acumulate: Ce am învățat?

III. Exerciții/activități/jocuri de aprofundare a temei principale a zilei

Exercițiile/activitățile și jocurile sunt selectate și pregătite pentru tema zilei, cu accent pe activități plăcute și motivante, specifice educației non-formale prin care să completați instruirea pur teoretică prin activități atractive. Activitățile sunt însoțite de multă flexibilitate, adaptabilitate și entuziasm. În plus, elevii nu se vor simți obligați să se alăture activităților și nu primesc calificative oficiale.

Exercițiile, aplicațiile practice, dimensiunea, complexitatea și durata lor sunt în dependență de specificul zilei și tipul vizitelor efectuate.

Vă sugerăm să vă propuneți ca la finalul acestor exerciții elevii să cunoască etapele și caracteristicile **cele de a doua etape din lanțul valoric** și să își dezvolte abilitățile de prezentare și de lucru în echipă.

Vă îndemnăm să construiți activitățile astfel încât să puteți dezvolta anumite abilități și atitudini ale elevilor, precum lucru în echipă, prezentare, încredere în sine, inițiativă, înțelegerea propriului stil de învățare, argumentare, ascultarea celorlalți, respect pentru părerea celuilalt, punctualitate, răbdare, etc.

Puteți să vă dați seama dacă interesul elevilor pentru antreprenoriat în domeniul agricol a crescut în urma vizitei dacă au tendința să transpună în ferma părinților cele acumulate, dacă vă întreabă mai multe despre respectivul domeniu, dacă încep din proprie inițiativă să caute și alte informații despre domeniu, să își schimbe atitudinea și la alte ore de clasă, etc.)

Recomandăm ca obiectivele de învățare să fie comunicate elevilor la început și evaluate cu ei la final, nu doar de către dumneavoastră.

- **Modele exerciții zootehnie**

Exercițiul „Evaluarea riscurilor” – divizat în două părți

Evaluarea riscurilor trebuie să se efectueze în faza de proiectare a produsului și a procesului tehnologic de fabricație pentru a defini punctele critice de control înaintea începerii procesului de procesare propriu-zis. Sistemul de Analiză a Riscurilor în Punctele Critice de Control reprezintă o abordare sistematică a dezideratului privind siguranța produselor alimentare și constă în aplicarea unor principii de bază:

- Evaluarea riscurilor asociate cu obținerea materiilor prime și a ingredientelor, prelucrarea, manipularea, depozitarea, distribuția, prepararea și consumul produselor alimentare
- Determinarea punctelor critice prin care se pot ține sub control riscurile identificate (PCC)
- Stabilirea limitelor critice care trebuie respectate în fiecare PCC
- Stabilirea procedurilor de monitorizare a PCC
- Stabilirea acțiunilor corective care vor fi aplicate dacă este detectată o abatere de la limitele critice.

Partea I (45') : Elaborarea diagramei de flux pentru unitatea vizitată

- Elevii vor fi împărțiți în 4 grupe (4, 4, 4, 3) aleatoriu.
- 15' – Profesorul face o prezentare despre sistemul HACCP
- 10' – Elevii (pe grupe) vor elabora fluxul tehnic al unităților de procesare: 2 grupuri – procesare lapte, 2 grupuri – procesare carne
- 20' – Cele 4 echipe vor prezenta/desena fluxul tehnologic al unităților: 10' - procesare lapte (cele 2 echipe vor enunța alternativ câte un pas al fluxului tehnologic), 10' – procesare carne.

Partea II (60') : Evaluarea riscurilor asociate fiecărei etape a fluxului tehnologic

- Elevii vor păstra echipele formate în prima parte a exercițiului
- 15' – Echipele vor identifica riscurile asociate fiecărei etape a fluxului tehnologic (le vor scrie pe post-it's)
- 20' – 5'/echipă: prezentarea riscurilor (alternativ) corespunzătoare tipului de producție și etapelor

- 20' – Soluționarea riscurilor: fiecare risc soluționat – dezlipirea post-it-ului de pe whiteboard astfel încât să rămână whiteboard-ul gol.
- 5' – Profesorul va formula concluziile.

- **Modele exerciții horticultură:**

Exercițiul 1

Analiza SWOT a unității vizitate sub forma *world cafe* (timp alocat = 45'):

Bazându-se pe observațiile și informațiile obținute în unitatea de producție, elevii vor elabora analiza SWOT a unei unități de acel tip, în România.

Distribuția activităților pe timp:

Împărțirea elevilor în 4 grupe (4, 4, 4, 3 persoane) prin metoda numărării de la 1-4. Aceștia își vor alege un scrib care va avea rolul de a nota pe o coală de hârtie toate ideile enunțate de către colegii de grup. Scribul își va păstra locul la aceeași masă pe parcursul exercițiului.

7' – Profesorul va explica „Ce este analiza SWOT?”.

5' – Fiecare echipă, conform cerințelor analizei SWOT va enunța una dintre următoarele categorii: punctele slabe, forte, oportunitățile și amenințările unei ferme de producție. După trecerea celor 5', echipele se vor muta la altă masă și vor schimba categoria, astfel încât să treacă pe la toate mesele. Întregul exercițiu va dura 20' (5+5+5+5).

16' – Scribii de la fiecare masă vor ieși în față și își vor prezenta fiecare categorie, astfel încât să se obțină întreaga analiză SWOT.

2' – Formularea concluziilor de către profesori.

Exercițiul 2

Simulare creare unitate de procesare:

Bazându-se pe observațiile și informațiile obținute în unitatea de producție elevii vor simula crearea unei unități de procesare noi.

Distribuția activităților pe timp:

Împărțirea elevilor în 4 grupe (4, 4, 4, 3 persoane) prin metoda numărării de la 1-4. Aceștia își vor alege un scrib care va avea rolul de a nota pe o coală de hârtie toate ideile enunțate de către colegii de grup. Profesorul va citi toate întrebările de pe o coală de flipchart, care va rămâne în fața elevilor pe tot parcursul exercițiului.

1. Numele unității de procesare (1p)
2. Materia primă necesară (enumerare) (1p)
3. De unde se poate procura materia primă? (1p)
4. Modalități de valorificare a materiei prime (1p)
5. Ce standard de calitate trebuie să îndeplinească materia primă? (1p)
6. Care este/sunt sezonul/sezoanele în care se desfășoară activitatea? (1p)
7. Care sunt etapele esențiale în desfășurarea fluxului tehnologic? (1p)
8. Ce fel de diferențieri apar în activitatea de procesare? (1p)
9. Care este modalitatea de depozitare a produsului final? (1p)
10. Unde vindeți produsele? (1p)

20' – Fiecare echipă va nota pe o coală răspunsurile la întrebări.

20' – Scribii de la fiecare masă vor ieși în față și își vor prezenta unitatea de procesare creată.

2' – Formularea concluziilor de către profesor.

IV. Completarea jurnalului elevilor și al profesorilor

La finalul zilei, elevii și profesorii au completat jurnalele pregătite special pentru colectarea celor mai importante informații de pe parcursul zilei.

Ziua 3 – Marketing

Marketing-ul este un domeniu de studiu foarte amplu, dar și foarte creativ. Organizat corect și într-un mod care ar lăsa cât mai multă libertate de exprimare și creație elevilor, domeniul marketing-ului poate ușor deveni un domeniu de interes pentru elevi. Trebuie subliniată importanța marketing-ului pentru dezvoltarea micului antreprenor, iar noi vă

propunem o serie de metode didactice noi care pot fi puse în aplicare în această zi, lăsând elevii să fie creativi, deschiși, dar și să însușească cele mai importante elemente de marketing, care pot fi ușor puse în practică în viața de zi cu zi a antreprenorului.

Vizite se pot face la diverse firme de promovare, care să le vorbească elevilor despre importanța promovării produselor, mai ales pentru un mic producător. De asemenea, dacă în județ există unități de ambalare sau mici producători care au reușit să vândă pe piețele mari, ar fi interesant pentru elevi să vadă un astfel de exemplu. O piață/ târg de produse alimentare, centru comercial de distribuție produse alimentare ar putea la fel să trezească interesul elevilor în această etapă. Considerăm importantă implicarea unui profesor care predă materii de antreprenariat în planificarea și desfășurarea activităților în această zi.

Exerciții

Exercițiile/activitățile și jocurile sunt selectate și pregătite pentru tema zilei, cu accent pe activități plăcute și motivante, specifice educației non-formale prin care să completați instruirea pur teoretică prin activități atractive. Activitățile sunt însoțite de multă flexibilitate, adaptabilitate și entuziasm. În plus, elevii nu se vor simți obligați să se alăture activităților și nu primesc calificative oficiale.

Trebuie să vă propuneți ca la finalul acestor exerciții elevii să cunoască etapele și caracteristicile **marketing-ului** și să își dezvolte abilitățile de prezentare și de lucru în echipă. Proiectarea exercițiilor presupune un demers anticipativ, pe baza unui algoritm procedural ce corelează următoarele patru întrebări: **Ce** voi face? **Cu ce** voi face? **Cum** voi face ? **Cum voi ști dacă am realizat** ceea ce mi-am propus?

Cei 4 P:

Acesta este un exercițiu introductiv pentru subiectul zilei – marketing. Profesorul responsabil va face o prezentare a celor mai importante 4 elemente din marketing (produs, preț, promovare, plasament), urmând ca la finalul acestui modul fiecare elev să primească un cartonaș pe care este scrisă o afirmație legată de cele 4 elemente discutate pe parcursul modulului introductiv. Afirmația poate fi adevărată sau falsă, iar elevul trebuie să justifice răspunsul. Acest exercițiu contribuie la dezvoltarea capacităților de argumentare ale elevilor,

dar și de vorbit în public. Pentru această activitate se va aloc minim 1 h, iar profesorul va urmări ca toți elevii să își expună părerea și să discute liber variantele de răspuns.

Eticheta creativă

Este un exercițiu care poate fi folosit atât în urma unei vizite la o unitate de ambalare, cât și pentru a sublinia importanța aspectului unui produs pentru activitatea de marketing, dar și utilitatea unei etichete.

Profesorul responsabil va face o prezentare introductivă despre elementele care alcătuiesc o etichetă, dar și despre rolul etichetei în vânzarea unui produs. Apoi se vor pune la dispoziția elevilor instrumente de scris, hârtie colorată, foarfece și alte instrumente necesare elaborării unei etichete. Elevii vor face câte o etichetă fiecare, având grijă ca pe aceasta să apară cele mai importante elemente, despre care s-a discutat la începutul modulului. Timp de 30 de minute elevii vor elabora o etichetă pentru un tip de produs agricol ales de către ei, iar la sfârșitul exercițiului, fiecare elev va prezenta eticheta, elementele care o alcătuiesc și produsul la care s-a gândit. Urmărim astfel creativitatea elevilor, însușirea celor mai importante elemente care alcătuiesc o etichetă, dar și prezentarea în public a elevilor.

I. Completarea jurnalului elevilor și al profesorilor

La finalul zilei, elevii și profesorii au completat jurnalele pregătite special pentru colectarea celor mai importante informații de pe parcursul fiecărei zile.

Ziua 4 – Oportunități de viitor

Este ultima zi din cadrul vizitei de studiu, care are câteva elemente importante care trebuie urmărite. În primul rând, *oportunitățile de viitor* sunt un subiect extrem de important pentru elevii participanți la vizita de studiu, iar rolul profesorului este de a simți nevoile elevilor și de a-i îndruma în această zi.

Vă sugerăm ca în această zi să urmăriți și să discutați pe marginea a două subiecte, dar să nu vă limitați la ele:

- Oportunități educaționale;
- Oportunități de finanțare pentru tineri fermieri.

Sugerăm să adăugați în derularea celei de-a patra zile un modul de scriere/elaborare/dezvoltare a unui plan de afaceri. Pentru această activitate vă sugerăm să implicați expertiza, experiența și prezența unui profesor care predă materii în domeniul antreprenoriatului.

De asemenea, se pot organiza vizite la o universitate, la cineva care și-a făcut dotări cu fonduri europene sau să fie invitați reprezentanți ai GAL-urilor.

I. Sesiune de evaluare a vizitei de studiu

- ***Recapitularea momentelor celor 4 zile de vizită de studiu prin sublinierea lanțului valoric: producție – procesare – marketing – oportunități de viitor.***

Scaunele vor fi dispuse în cerc și elevii vor fi întrebați:

În ce zi ne-am cunoscut? Care fost primul nostru contact? Unde? Prin ce activitate am început prima zi? Unde am făcut prima vizită? Ce ați învățat de la fermă? Ce a urmat după vizita la fermă/plantație? Care a fost primul exercițiu? Care a fost cel de-al doilea exercițiu? Care a fost tema principală a primei zile? Care a fost activitatea de la finalul zilei?

Cum am început a doua zi? Care a fost tema principală a zilei? Ce unități de procesare am vizitat? Unde erau situate? Ce ați învățat de la aceste vizite? Ce activitate a urmat după vizite? Care a fost primul exercițiu? Care a fost cel de-al doilea exercițiu? Care a fost activitatea de la finalul zilei?

Cum am început a treia zi? Care au fost exercițiile derulate după ce ne-am întors? Care a fost tema principală a zilei? Care a fost acel produs inovativ din punct de vedere al marketingului? Care a fost activitatea de la finalul zilei?

Cum am început a patra zi? Ce am vizitat? Care a fost momentul de după vizită? Ce a urmat după prezentarea finanțării?

După aceste întrebări de recapitulare și reamintire a activității din cele 4 zile, în mijlocul sălii se așează un grafic al celor patru zile, cu momentele importante. Elevilor li se dau două seturi de post-it-uri: un set de culoare roz și unul de culoare galbenă. Culoarea roz semnifică

momentele în care elevii s-au simțit bine, iar culoarea galbenă semnifică momentele în care s-au simțit mai puțin bine. Sarcina tuturor este de a lipi post-it-urile de culoarea potrivită în fiecare moment de pe graficul celor patru zile.

- ***Sesiune de reflecție***

În acest moment al evaluării, elevii sunt puși în situația de a răspunde la următoarele trei întrebări:

1. Ce am învățat despre mine? (ce-mi place, ce mă deranjează, ce m-a inspirat, ce calități am descoperit la mine, etc?)
2. Ce aș vrea să transmit unei altei persoane? (un cuvânt de apreciere, de mulțumire, ceva ce v-a deranjat, ceva ce ați învățat despre el)
3. Ce aș putea schimba în ferma noastră?

- ***Analiza atingerii așteptărilor elevilor și a profesorilor***

Analiza post-it-urilor completate în prima zi, la deschidere, pe care elevii și profesorii au notat cu ce așteptări intră în acest experiment.

Facilitatorul va citi fiecare post-it și se va analiza alături de grup în ce măsură acele așteptări au fost atinse.

Post-it-urile cu așteptări atinse vor fi luate de pe flip-chart iar cele neatinse vor rămâne acolo, stabilindu-se modalitatea ulterioară de atingere a acestora.

II. Completarea jurnalului elevilor și al profesorilor

La finalul zilei, elevii și profesorii vor completa jurnalele pregătite special pentru colectarea celor mai importante informații de pe parcursul fiecărei zile și formularul de evaluare.

Se recomandă să se facă vizite la companii/instituții și în etapele de marketing (la firme de ambalare, distribuție, comercializare, etc.) și oportunități de viitor (la universități, Camere Agricole, Grupuri de Acțiune Locală, firme de consultanță în accesarea de finanțări, ferme

care s-au dezvoltat cu fonduri externe, etc.). În cazul în care acest lucru nu este posibil, se recomandă invitarea unor experți externi în întâlniri cu copiii.

Se recomandă implicarea ca și co-organizatori ai vizitelor, alături de profesori, a elevilor care s-au evidențiat în cadrul vizitei de studiu organizată de către Fundația Civitas sau în cadrul programelor de antreprenariat organizate de Junior Achievement.

III. Activități recreative – activități transversale

Pentru că atât în procesul de diseminare a informației, cât și în cel de pregătire a replicării modelului, este nevoie de activități care crească, în primul rând, coeziunea grupului. Activitățile recreative pot implica multiple acțiuni, al căror conținut poate varia de la cultural la sportiv, antrenarea elevilor în activități interactive și distractive care să îi solicite fizic și intelectual. Aceste activități au rolul de a dezvolta anumite abilități ale elevilor și a-i detensiona după o zi solicitantă (ex: jocuri de rol care stimulează abilitățile de leadership, lucrul în echipă, identificarea unei probleme și a unor soluții, încrederea în sine).

Regăsiți, în cele ce urmează, exemple de activități recreative ce pot fi folosite în acest proces:

Activități și jocuri de stimulare a motricității și îndemnării

- **Paznicul podului**

Materiale necesare: cronometru

Desfășurare: În mijlocul unui teren de joc lat de 10 metri și lung de 20 de metri este marcat un pod de 2-3 metri lățime și 4-5 metri lungime. Unul dintre elevi este paznicul podului și are rolul de a-i împiedica pe ceilalți să treacă.

Ceilalți elevi, plasați în fața podului, vor forma o echipă și vor încerca să îl treacă, individual sau în grup, fără a fi atinși de către paznic. Învingătoare este fie echipa care a reușit să treacă de trei ori podul, fie paznicul care a eliminat întreaga echipă.

- **Peștii și pescarii**

Se formează două echipe aproximativ egale ca număr, una reprezentând pescarii, alta peștii. Se delimitează terenul care va reprezenta lacul cu pești. Pescarii se iau de mână și formează o plasă. Jocul începe la semnalul profesorului iar pescarii vor încerca să prindă peștii fără să-și

dea drumul la mâini. Peștele care este atins de plasă părăsește jocul. Jocul se termină când toți peștii au fost prinși. Apoi rolurile se schimbă. Câștigă echipa care a prins toți peștii în cel mai scurt timp.

- **Ferește-te de minge!**

Materiale necesare: o minge de volei, handbal sau baschet

Desfășurare: Jucătorii sunt împrăștiați într-o sală sau pe o suprafață suficient de mare. Jocul începe prin aruncarea mingii în teren. Cel care prinde mingea o poate arunca în competitori. Cei atinși de mingea aruncată sunt eliminați din joc. Câștigă cel care rămâne ultimul în teren.

Activități de stimulare a abilităților antreprenoriale

- **Planul de afaceri**

Elevii vor fi împărțiți în 4 grupe și vor avea la dispoziție 75 de minute pentru a realiza un plan de afaceri pentru o microfermă agricolă și 25 de minute pentru a prezenta planul. La final, vor fi alocate 20 de minute pentru discuții pe marginea exercițiului.

Cerința de la care trebuie să pornească elevii în realizarea planului este următoarea:

Deții 10 000 metri pătrați la marginea comunei unde locuiești. Bazându-te inclusiv pe tractorul cu o vechime de 9 ani al părinților, pune bazele unei ferme agricole astfel încât la finalul primului an de activitate profitul obținut să fie de minimum 8000 de lei.

Se vor puncta:

- creativitatea proiectului;
- gradul de realism în alcătuirea bugetului;
- viziunea de ansamblu asupra afacerii;
- lucrul în echipă;
- calitatea prezentării;

Activități de stimulare a încrederii în sine

- **Mașina de spălat**

Reguli si Descriere - Se formează două șiruri de copii, față în față. Un voluntar/cel care rămâne fără pereche sau animatorul trece printre cele două șiruri („mașina de spălat”). Când ajunge în dreptul primei perechi din șir se oprește și așteaptă să fie „spălat”: fiecare participant la joc îi pune mâna pe umăr și îi spune o caracteristică, o calitate personală sau o vorbă bună. Cel „spălat” mulțumește și trece mai departe.

Atenție: se va insista de la început pe caracterul pozitiv al comunicării! Neapărat trebuie să treacă prin „mașina de spălat” copiii triști, timizi, negativiști, pentru a le ridica moralul, pentru a le dezvolta încrederea în sine sau pentru a-i determina să gândească pozitiv.

Jocuri de leadership și lucru în echipă

- **Echilibristică**

Materiale necesare: o sfoară groasă, cu lungimea de 6-10 metri.

Desfășurare: Sfoara se leagă cât mai strâns între doi copaci sau stâlpi, la o înălțime de aproximativ 40 de cm de sol. Elevii se vor împărți în două echipe. Fiecare membru al echipelor va trebui să parcurgă distanța dintre cei doi copaci/stâlpi pe sârmă, fără a avea voie să atingă pământul. Pentru a facilita parcurgerea distanței, se vor sprijini cu mâinile de umerii a doi colegi aflați de o parte și de cealaltă a sârmei. Câștigă echipa ai cărei membri parcurg cel mai repede distanța și ating pământul de cele mai puține ori.

- **Mâna roșie**

Se formează un cerc și o persoană este aleasă a fi jucătorul *special* care va fi așezată în mijlocul cercului. În timp ce jucătorul *special* va sta cu ochii închiși, ceilalți jucători vor pasa un obiect mic (bilă sau o piatră) de la o persoană la alta. Cea mai *strecurativă* metodă de a pasa obiectul este de a ține bila într-o palmă, fiind orientată în jos, după care va fi lăsată să cadă în palma jucătorului de alături. Bila va fi dată dintr-o mână în alta și cu puțină practică se va realiza strecurarea bilei de la o persoană la alta, fără a privi la activitatea în sine. Jucătorul *special* va da un semnal și va deschide ochii. Cine dintre toți acești jucători cu fețe inocente are bila la el? Dacă jucătorul *special* va detecta ceva suspicios pe fața unuia dintre jucători, el va merge la acela și-l va atinge pe mâini. Dacă mâinile celui vizat sunt goale, jucătorul *special* va continua acțiunea. În acest timp ceilalți continuă strecurarea bilei, dacă este posibil chiar sub nasul jucătorului special. (Parte integrantă a jocului sunt și acțiunile stimulative)